

ЦІКАВІ ФАКТИ ПРО УКРАЇНСЬКІ КАРПАТИ МОВОЮ МАТЕМАТИКИ

(пізнавальні задачі для учнів 5 – 6 класів)

Карпати – історичний регіон, що займає українську частину цієї гірської системи на сході Центральної Європи, межує з Польщею і Румунією. Тут проживають три українські субетноси: гуцули, бойки і лемки. Своєрідна ізоляція в горах сприяла збереженню їхньої культурної самобутності. Тут – найвищі в Україні гірські масиви, велика кількість заповідників, природних та ландшафтних парків, популярні туристичні маршрути, гірськолижні та бальнеологічні курорти. Саме у Карпатах збереглося багато автентичних ремесел та промислів. Тут готують за оригінальними рецептами сир та хліб, виготовляють традиційний одяг та музичні інструменти.

Українські Карпати – не тільки унікальна природна пам'ятка. Про них можна розповідати так багато і довго, що не вистачить десятка добірок та матеріалів.

Екскурсійна 3D подорож у Карпати

<https://karpaty3d.com/ekskursiyi-pamyatky-karpat/>

15 НАЙВИЩИХ ВЕРШИН УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТ

1. Говерла - 2 061 м

2. Бребенескул - 2 036 м

3. Піп Іван - 2 028 м

4. Петрос - 2 020 м

5. Гутин Томнатик - 2 016 м

6. Ребра - 2 001 м

7. Менчул - 1 998 м

8. Піп-Іван - 1 936 м

9. Туркул - 1 933 м

10. Брескул - 1 911 м

11. Смотрич - 1 894 м

12. Близниця - 1 881 м

13. Дземброня - 1 878 м

14. Стримческа - 1 872 м

15. Шпиці - 1 863 м

1. Користуючись наведеними даними:

а) записати в кілометрах висоти 15 найвищих вершин українських Карпат;

б) розташувати отримані величини в порядку зростання;

в) округлити до сотих;

г) знайти, на скільки кілометрів найвища вершина вища, ніж найнижча з поданих 15 найвищих вершин Українських Карпат.

2. У Ворохті знаходиться залізничний кам'яний арковий міст через річку Прут на Івано-Франківщині у селищі Ворохта. Збудований у $31,5 \cdot 2,38 + 18,62 : 0,35 + 176,683 \cdot 10$ році за часів Австро-Угорщини полоненими італійцями. Це унікальна споруда не тільки для України. Арочний міст-віадук вважається одним з найстаріших і найдовших кам'яних мостів у всьому світі. Довжина його понад $45,7 \cdot 3,4 - (853 - 827,62)$ метрів, ширина центральної арки $520 : (2,3 + 13,97 - 8,27)$ метрів. (Цікаве відео – Віадук у Ворохті <https://www.youtube.com/watch?v=cL0II31F1MQ&t=254s>)

3. В Українських Карпатах є своя унікальна порода коней – гуцулик. Це сильні і витривалі гірські коні, які звикли до місцевих суворих умов. В $149,15 \cdot 2^2 + 4^4 \cdot 0,2 \cdot 3^3$ році вони отримали статус охоронюваного реліктового виду.

4. Найбільша високогірна водойма – озеро Синевир, що знаходиться на висоті: від найменшого натурального чотирицифрового числа відняти найменше двоцифрове натуральне число, яке записане однаковими цифрами метрів. Глибина Синевиру – сума двох простих найменших двоцифрових натуральних чисел метри, а площа – НСД (161, 217) гектарів.

Озеро Синевир: особливості, легенди та історія Синевиру

5. Найбільш високогірне місто Карпат – Рахів (Закарпатська область) на висоті **НСД (1640; 2460)** метрів над рівнем моря. Причому в межах міста перепад висоти доходить до **НСК (16; 25)** метрів. А найвищий населений пункт в цілому – село Випчина в Чернівецькій області на висоті **НСК (44; 50)** метрів. Найбільш високогірні готелі знаходяться на Яблуницькому перевалі на висоті **НСК (15; 62)** метри. А найвища залізнична станція – вокзал Бескид (проміжна залізнична станція Ужгородської дирекції Львівської залізниці) на висоті **НСК (63; 39)** метри.

Рахів – найвисокогірніше місто України. Подорожуймо Україною разом <https://www.youtube.com/watch?v=78xPOR-yFMk>

6. У Карпатах розташована найбільш високогірна споруда України – метеоролого-астрономічна обсерваторія "Білий слон". Її побудували у **124 – 328 + 753 – (286 – 379 – 89) – (-999 – 208)** році на вершині гори Піп Іван (одна із семи гордих вершин-двохтисячників Українських Карпат) і пропрацювала вона не так і довго – до Другої світової війни. Співробітникам цієї установи доводилося тижнями жити на її території, адже дістатися до найближчих населених пунктів було не так і просто. Нині від будівлі залишилися лише стіни, що навіть зараз виглядають вражаюче.

Цікаве відео про метеоролого-астрономічну обсерваторію "Білий слон" на горі Піп-Іван.

https://youtu.be/7NL2YJoFDfI?si=s1wCcQzZnNAI_35f

Вид на основний корпус з верхівки ротонди

*Макет обсер-
ваторії в Музеї
мініатюр
м.Яремче*

7. Прозвучить дивно, але в Карпатах існувала найглибша лікарня. Це соляні палати в Солотвино на глибині до $14,8 \cdot 19 - 282: 15 - 18$ метри, де лікували хворих з бронхіальною астмою. Лікарня діяла з $3^6 + 10^3 + 15^2 + 14$ року.

8. Поблизу містечка Хуст знаходиться унікальна Долина Нарцисів. Її площа становить близько $12,5 \cdot 6,4$ гектарів. Але пам'ятайте, що збирати тут квіти категорично заборонено – це охоронювана пам'ятка природи.

Долина Нарцисів. Легенда про Долину Нарцисів

<https://www.youtube.com/watch?v=kWnKf-XqDO4>

9. У 1887 році в Бескидах побудований найдовший залізничний підземний тунель в Карпатах, на відрізку залізничної дороги Скотарське-Бескид. Він має довжину $25,6 \cdot 73 - 450,66 : 3,7 + 17,5$ метри. До речі, побудували його за часів Австро-Угорщини. Проте спочатку він був одноколіїним, а в 2018 році його реконструювали, додавши другу колію.

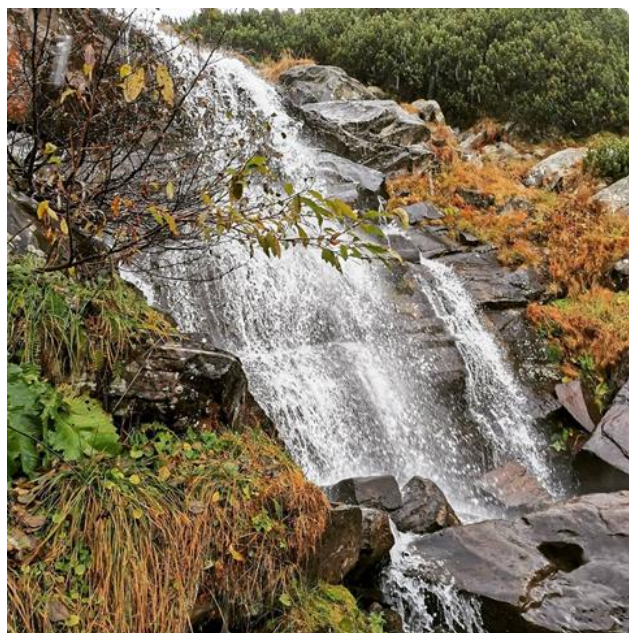

10. Найбільше катаклізмів в нашій країні припадає на село Селятин Чернівецької області. Майже $(12,4 - 17,4) \cdot (51,23 - 60,23)$ днів на рік тут спостерігаються аномальні явища: грози, бурі, блискавки. Відносно недавно – у 2017 році – тут розпочався страшний ураган, у результаті якого багато дерев повалилося, а будинки зазнали значної шкоди. Вітер був такої сили, що з легкістю перевертав автомобілі. Тоді ж негода охопила ще й частину Румунії. Та це був не найбільш показовий випадок. У 1948 році тут була зафіксована $92,87:25,1 \cdot (48,37 + 25,9 - 64,27)$ -годинна гроза. Навіть важко уявити, скільки біди вона наробила місцевим жителям.

11. Найвищий водоспад Українських Карпат – Прутський (інша назва — Говерля́нський водоспад) – каскадний водоспад в Українських Карпатах (масив Чорногора). Розташований на півдні Надвірнянського району Івано-Франківської області, на схід від вершини Говерли. Знаходиться водоспад на одному з притоків річки Прут між гір Говерла та Брескул, на краю льодовикового кару, в якому бере початок Прут.

Водоспад має $4,07:0,37 - 0,08 \cdot 62,5$ каскадів, висота найбільшого $2^3 + 2^2$ метрів. Загальна висота падіння води $934,2:15,57 + +0,02 \cdot 1000$ метрів. Водоспад є популярним туристичним об'єктом, пам'яткою природи. Неподалік від нього проходить стежка, що веде на вершину Говерли. Також є стежка вздовж самого потоку.

Унікальне відео Прутський водоспад

<https://www.youtube.com/watch?v=HAztEHs-o9E>

12. Трембіта – таємнича душа Карпат. Трембіта занесена до Книги рекордів Гіннеса як найдовший у світі народний духовий музичний інструмент. А ще у 2019 році в Івано-Франківську встановили рекорд України, загравши разом на $-72,5: (-0,1) - 19,3 \cdot 30$ трембітах і гуцульських рогах. Використовували трембіту не лише як музичний інструмент, попервах навіть більше як сигнальний. Довгий час вона була єдиним засобом зв'язку чабанів з довколишнім світом. Трембітами заміняли і годинник, а час визначали за довжиною її тіні, подаючи сигнали про початок і кінець робочого дня, час доїння овець чи перерви на обід вівчарів. Була розроблена ціла система тональності звуків. За звуками інструменту люди в селах і на полонинах дізнавалися про місце перебування вівчарів з отарами, перехід на інші пасовиська. Навесні, коли вівчарі гнали овець на полонину, а довкола квітли первоцвіти, чулося кування зозулі та віяло першим теплом, звуки трембіти були веселими. Восени ж, навпаки, – сумними, тужливими, бо вже гули холодні вітри, небо хмарніло, птахи відлітали, а вівчарі

гнали худобу до села в теплі кошари. Також попереджали про небезпеку. Були умовні сигнали, які вартіві на вершинах гір передавали один одному, повідомляючи, з якого боку і куди йде ворог. Трембіта була і "провідником" для заблукалих мандрівників. Довжина інструменту – від $3,7 - 10,4 + 12,5 - 3,3$ метри до $40 \cdot 0,25 - 0,125 \cdot 16$ метрів, тому його звуки чутно далеко, а чим довший інструмент, тим далі лине звук. Ідеальною вважається трембіта не коротша від $8: 1,6 - 0,25 \cdot 8$ метрів, а класична – $0,6 \cdot 5 - (10,2 - 10,4)$ метри, голос якої лине на відстань понад $3,2 - 5,6 + 8,4 - 6,6 + 10,6$ кілометрів. Кажуть, що звуки найдовших інструментів чутно на відстань аж до $-27,5: (-0,55)$ км. Трембіта супроводжувала всі гуцульська свята й обряди: жодна урочистість чи важлива подія не обходилися без її співу. За допомогою трембіти сповіщали про народження дитини, запрошували на весілля, повідомляли про похорони, навіть колядували. Нині стародавній інструмент слугує лише мистецтву чи використовується як етнографічний атрибут.

Відео Гордість України. Інструмент, який потрапив до Книги рекордів Гіннеса

<https://www.youtube.com/watch?v=i-qMeXBBNss>

Карпати – особливе місце для кожного українця. Цей гірський масив має незліченну кількість неймовірних місцин та цікавих маршрутів. Проте мало хто здогадується, наскільки багато унікальних локацій можна знайти у цьому регіоні.